

Digitálna revolúcia vo verejných knižniciach: Smerujeme k magickej hranici milióna zdigitalizovaných strán!

Verejné knižnice už dávno neplnia len funkciu miest na požičiavanie kníh. Stávajú sa pulzujúcimi komunitnými centrami plnými nových vedomostí, zručností, zážitkov a príbehov. Avšak ich tradičné poslanie, uchovávať a sprístupňovať knižné dokumenty, ostáva stále rovnako dôležité. Ako však môžeme toto cenné kultúrne dedičstvo ochrániť a sprístupniť pre budúce generácie? Odpoveďou je digitalizácia.

Projekt [„Knižnice pre Slovensko“](#) spája verejné knižnice po celom Slovensku už tri roky v úzkej spolupráci s vedeckou knižnicou CVTI SR. Táto kooperácia prináša inovatívne služby do slovenských knižníc a posúva ich dopredu. A práve digitalizácia zbierok partnerských knižníc je jednou z významných oblastí spolupráce. Verejné knižnice totiž často disponujú vzácnymi periodikami, ktoré počas desaťročí zachytávali bohatý kultúrny a spoločenský život v regiónoch a v súčasnosti sú obchodne nedostupné.

„Digitalizácia našich knižníc je kľúčovým krokom pre uchovanie nášho kultúrneho dedičstva a pre zabezpečenie prístupu k informáciám pre budúce generácie. Tento projekt je skvelým príkladom toho, ako môžeme pomocou moderných technológií uľahčiť prácu výskumníkom, študentom a širokej verejnosti. Je povzbudzujúce vidieť, ako slovenské knižnice spoločne napredujú a smerujú k dosiahnutiu významného míľnika – milióna zdigitalizovaných strán,“ uviedol minister školstva Tomáš Drucker.

Nedávno bola úspešne zdigitalizovaná rozsiahla zbierka z [Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave](#). Teraz sa tím moderného digitalizačného pracoviska CVTI SR pripravuje na ďalšiu výzvu – digitalizáciu dokumentov z Knižnice Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote. Táto zbierka obsahuje množstvo zaujímavých regionálnych periodík a dokumentov, ktoré odhaľujú historické, spoločenské a kultúrne poklady regiónu Gemera-Malohontu. Medzi významné periodiká patria Obzor Gemera, Gemerské zvesti, Gemer-Malohont a mnohé ďalšie.

„Vďaka digitalizácii zo strany vedeckej knižnice CVTI SR sa tieto dokumenty môžu nielen uchovať pre budúce generácie, ale výrazne sa tým uľahčí práca výskumníkom, bádateľom, žurnalistom, študentom i širokej verejnosti. Teší nás, že spolu po dovoze dokumentov do CVTI SR sme mohli absolvovať aj krátku prehliadku digitalizačného pracoviska a nahliadnuť do procesu transformácie fyzickej knihy na digitálny dokument,“ uviedla Rita Herczegová, riaditeľka Knižnice Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote.

Kľúčovú úlohu v digitalizácii zohrávajú putovné knižné skenery s interným názvom Prométeus. Od septembra 2021 tieto skenery navštívili 8 knižníc po celom Slovensku a v marci sa presunuli do Zemplínskej knižnice Gorazda Zvonického v Michalovciach. *„Rovnako ako v predošlých*

knižniciach sme priviezli putovný skener Prométeus spolu s príslušenstvom, no tentokrát nás potešil aj veľký záujem zamestnancov o digitalizáciu, pretože školenia na prácu so skenerom sa zúčastnil každý pracovník knižnice,“ povedal Branislav Jandorf, vedúci oddelenia digitalizácie CVTI SR. V Zemplínskej knižnici sa digitalizujú jedinečné dokumenty s historickou hodnotou, ktoré zachytávajú kultúrny a spoločenský život v regióne.

Od septembra 2021 sa do digitalizácie svojich zbierok zapojilo 18 partnerských knižníc, pričom sa zdigitalizovalo viac ako 3100 titulov a vyše 900 000 strán. *„Pomaly, ale isto sa blížíme k magickej hranici 1 000 000 zdigitalizovaných strán, čo považujem za významný míľnik pre uchovanie informácií pre ďalšie generácie. Cieľom vedeckej knižnice je, aby bola každá významná publikácia z fondov partnerských knižníc zachovaná a následne bezplatne prístupná online v našej digitálnej knižnici,*“ uviedol Jozef Dzivák, riaditeľ Vedeckej knižnice CVTI SR.

CVTI SR v spolupráci s partnerskými knižnicami v rámci konzorcia Knižnice pre Slovensko, ktoré združuje 56 knižníc z celého Slovenska, ponúka bezplatnú digitalizáciu a profesionálne spracovanie dokumentov. *„Každá z nich získala zo strany CVTI SR možnosť digitalizácie dokumentov zo svojich fondov a možnosť sprevádzkovať digitálnu knižnicu. Dohodu o spolupráci s CVTI SR môžu knižnice uzavrieť na dobu určitú a knižnici ňou nevznikajú žiadne finančné náklady,*“ uvádza Dávid Baranko, koordinátor konzorcia Knižnice pre Slovensko. Digitalizácia zároveň podporuje vedu a výskum v konkrétnych regiónoch.

Týmto projektom sa podarilo nielen uchovať kultúrne dedičstvo pre budúce generácie, ale aj výrazne prispieť k rozvoju a dostupnosti vedomostí po celom Slovensku.